

Desapareix el Patrimoni ?

Si hem de fer cas als resultats de l'actuació escomesa amb els darrers esdeveniments observats a les comarques de Girona (La Draga a Banyoles, Maristes o l'Hotel dels Italians a Girona, St. Julià de Ramis,...), al voltant d'allò que es denomina Patrimoni, en particular Patrimoni Arqueològic, no diríem pas que la nostra Administració vetlla per complir els objectius bàsics de la seva obligació, és a dir, la conservació i gestió dels seus vestigis històrics.

La polèmica entorn de l'Arqueologia està servida quan la situació de tots aquests jaciments manifesta l'escassa manca de sensibilitat de l'Administració per la preservació i gestió del Patrimoni del nostre País. Si ja ens sorprèn l'actitud agressiva que ha esmerçat l'Administració sobre l'equip d'excavació del conjunt arqueològic de St. Julià de Ramis, que, visiblement ha molestat a diferents sectors de l'Administració, a l'hora de valorar plausiblement que les Obres Públiques (de prestigi polític o dubtosament econòmic) estan molt per sobre de les culturals, no ens estrany gens que altres jaciments pateixin una situació de deteriorament o d'abandonament en el Patrimoni cultural del nostre País. Casos lamentables com ara el dels Maristes a Girona, o el del mateix jaciment del Parc de La Draga a Banyoles, on després d'un any de les primeres actuacions d'urgència encara és hora que es continuï la seva excavació, provoquen certa inseguretat en la gestió d'aquests béns.

Quina és, doncs, la política d'aquesta Administració en la gestió del seu Patrimoni? Quina és la seva responsabilitat davant de

fets tan greus com ara són els que es plantegen? A on és la sensibilitat d'una Administració de vocació europeista a l'hora de gestionar els problemes culturals del seu país?

Després de deu anys de competències transferides en matèria cultural a la Generalitat, la situació actual de la gestió del Patrimoni Arqueològic a Catalunya revela que encara falta una política global de la programació arqueològica. Aquest descontrol manifest incideix en varis aspectes:

Primer, manca de previsió i desorganització en el desenvolupament de les intervencions d'urgència o de salvament dels jaciments arqueològics. L'arqueologia d'urgència no s'inscriu ni de bon tros en una problemàtica científica dins d'una política de programació, i l'eventualitat de la troballa és la que marcarà el caràcter de l'excavació d'urgència i de la seva posterior preservació.

Segon, aparent dicotomia entre l'arqueologia d'urgència i l'arqueologia de recerca programada. Aquesta desconexió emplaça la recerca arqueològica en una situació d'absència total d'avaluació científica global.

Tercer, les intervencions arqueològiques de programació anual segueixen estant fora de projectes de perspectiva global que desenvolupin les tècniques d'anàlisi interdisciplinàries per documentar en la seva totalitat la interrelació entre el grup humà i el seu territori.

Quart, situació precària de les dotacions pressupostàries per les excavacions arqueològiques programades de manera anual, agreujada per l'increment notable d'intervencions d'urgència.

Castell de Sant Julià de Ramis

Cinquè, falta d'una política de publicacions que desemboca en el desconeixement dels resultats de les intervencions arqueològiques més accentuat en les actuacions d'urgència perquè acumulen gran quantitat de dades brutes i poc accessibles i, a l'igual que

amb les altres intervencions, no disposen de finançament per a realitzar els respectius estudis científics.

Sisè, hi ha un desconeixement total amb el destí del Patrimoni recuperat. No se sap tan sols, ni es contempla a la majoria de projectes, la restauració o consolidació dels vestigis històrics posats al descobert i, evidentment, la seva difusió. En el cas de les actuacions d'urgència sobre jaciments perillosos (jaciments denominats de tipus «extraïble», segons la terminologia de l'Administració), hi ha fortes possibilitats que no es puguin preservar els jaciments perquè l'Administració considera que un cop s'ha procedit a l'extracció dels materials existents, el jaciment deixa de tenir interès arqueològic concret, cosa que no passa amb els que tenen elements arquitectònics com els d'època ibèrica, romana o medieval. Evidentment, aquesta situació no permet que la projecció de l'Arqueologia a la societat en general sigui gaire ben acceptada o finalment rebutjada.

Setè, la situació professional dels arqueòlegs; per una banda, no hi ha regulació fiscal i professional dels treballs d'urgència, i per altra banda, la manca de professionalització general en el món de l'Arqueologia. És ben cert que la manca de demanda social i de reivindicació per part del propi col·lectiu d'arqueòlegs, que es basa en àmplies dosis de voluntarisme, fa que l'Administració no respongui amb un interès especial envers la problemàtica concreta de la professió arqueològica.

Si aquesta desorganització i manca de planificació global esdevé a nivell general, quan ens centrem a les comarques de Girona el panorama és desolador. Lamentablement, aquí per no tenir ja no tenim oficialment ni un responsable de l'Administració catalana per la gestió territorial de l'Arqueologia. Després de deu anys de funcionament, aquesta Administració no ha estat capaç

d'habilitar la figura corresponent i facilitar els mitjans adequats perquè a les comarques de Girona es pugui realitzar una gestió planificada del Patrimoni.

Fins ara, la gestió de l'Administració a les comarques de

Julià de Ramis? I si surten, aquests s'arribaran inclús a excavar? S'haurà d'esperar que troni, com va ocórrer amb St. Julià de Ramis, perquè es comencin a moure els representants de la desídia gestora del Patrimoni Arqueològic? O

Girona havia sortit ben parada, sense dubte perquè el voluntarisme del col·lectiu d'arqueòlegs havia estimulat i pressionat, i mai reivindicat, que aquesta labor professional no quedés restringida a una activitat d'uns quants afeccionats i tingués un lloc digne en la diligència professional per la salvaguarda del Patrimoni.

La carència de la figura d'arqueòleg territorial a Girona revela que no hi ha cap manera de fer un seguiment planificat des de l'Administració per documentar i preservar no només els nous jaciments arqueològics que van apareixent a mesura que es van fent noves obres públiques o privades, sinó també per jaciments que estan en vies de restauració o de consolidació i que no revesteixen caràcter d'urgència.

Aquesta conjuntura fa que es donin situacions com les que ara està patint el conjunt arqueològic de St. Julià de Ramis, però el que és més greu és que es puguin incrementar. Només ens hem de fixar en les obres d'ampliació del traçat de la C-150 a Banyoles (Cornellà de Terri, Riudellots de la Creu,...): que ens expliquin a veure si existeix algun projecte de seguiment d'aquests treballs, i sinó, com s'ho faran per evitar que un dia qualsevol surti a la llum una situació similar a la de St.

potser, arribarà el dia, ara que Catalunya ja és a Europa, que aquesta Administració es prengui seriosament la responsabilitat que li pertoca en la conservació del Patrimoni? Si no és així, jo seria partidari de tornar-ho a Madrid, si aquí sembla que no tenen diners per sufragar-ho, o són incapaces de gestionar-ho perquè els hi va una mica gros.

Evidentment, no tot ha de ser feina responsable de l'Administració; la preservació i difusió dels vestigis històrics pertoca a la vegada a municipis i a arqueòlegs, i aquest col·lectiu ha d'aixecar la veu clara i contundent que ajudi a consolidar l'exercici professional de l'Arqueologia. Hem de parar de ser els professionals més miserables, perquè els arqueòlegs som gestors del Patrimoni humà i hem d'acomplir un dels nostres objectius principals que és la formació humana de l'individu. Si això no ho fem així, sí que cada cop més ajudarem els que ja no els interessa que l'Arqueologia es destini al benefici social i humà que ostenta i serà, potser, cert que, si desapareix el Patrimoni arqueològic, nosaltres hi haurem ajudat.

RAMON BUXÓ